

העותרים: 1. **גויא נימר גלטן ווין, ת"ז** (להלן: "העותר")
2. **יעל איזנברג, ת"ז** (להלן: "העותרת")

ע"י ב"כ עו"ד עודד פלר ואח',
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

[Redacted]

- נ ג ד -

המשיבה: **מדינת ישראל - משרד הפנים רשות האוכלוסין וההגירה**

ע"י פרקליטות מחוז תל אביב - אזרחי
מרח' דרך מנחם בגין 154 6133302 ת"ד 33475
טל': 073-3924888 פקס: 02-6468005
כתובת דוא"ל: ez_tel-aviv@justice.gov.il

תשובה לעתירה (ובקשה לסילוק על הסף)

בהתאם להחלטות בית המשפט מיום 23.3.2026 ומיום 26.3.2026 המשיבה, מדינת ישראל – משרד הפנים רשות האוכלוסין וההגירה, מתכבדת להגיש תשובה לעתירה, ובמסגרתה בקשה לסילוק על הסף, כדלקמן:

פתח דבר

1. המדובר בעתירת 'אי מענה', שעה שהעתירה הוגשה על מנת שתינתן החלטה בבקשת העותר לקבלת אזרחות לפי סעיף 5 לחוק האזרחות, תשי"ב-1952 (להלן: "החוק" או "חוק האזרחות") ולפטור מדרישה לויתור על אזרחות אחרת (זרה). במסגרת העתירה מבקשים העותרים מבית המשפט הנכבד, ללא כל מקור בדין, להורות למשיבה לקבל דווקא החלטה ספציפית בעניינו של העותר - המקבלת את בקשתו להתאזרחות.

2. ביום 22.3.2026, לאחר השלמת הבדיקה ועריכת ריאיון לעותרים, התקבלה החלטת המשיבה בעניינו של העותר הדוחה את בקשתו.

לפיכך, משעה שניתנה החלטה בבקשת העותר, כשיובהר כי מדובר בהחלטה מהותית בבקשה בה לא ניתנה קודם לכן החלטה כלשהי, **הרי שהעתירה התייתרה ויש להורות על סילוקה**. כלל יסוד הוא שעל העותרים למצות הליכים בעניין ההחלטה שניתנה, כשלאחר מכן וככל הצורך, יוכלו לפנות להליך המשפטי המתאים. אין מקום כי בית המשפט הנכבד יבחן את ההחלטה שהתקבלה, מבלי שהעותרים ימצו תחילה את ההליכים המנהליים הקבועים לצורך כך. ודוק, אף אם העותרים מבקשים להגדיר את עתירתם ככזו המבקשת סעד ספציפי של הענקת אזרחות לעותר, ולא עתירת אי מענה – **אין לכך מקור בדין שכן עתירה מנהלית מוגשת על החלטה (או העדרה), ולא ניתן לדרוש במסגרתה סעד ספציפי**. סעד שכזה אף אינו מצוי בסמכותו העניינית של בית המשפט הנכבד, ויש לדחותו.

על כן, דין העתירה לסילוק על הסף בשל התייתרותה ומחמת אי מיצוי הליכים.

3. מעל לצורך, יובהר כי החלטת המשיבה היא החלטה סבירה ומידתית, המתיישבת עם שיקול הדעת הרחב הנתון לשר הפנים בעניין שבנדון ועם האינטרס הציבורי, תוך התייחסות לנסיבות הקונקרטיות ולקשיים העולים בעניינו של העותר, כשבמאזן השיקולים נלקחו בחשבון כלל הנתונים הרלוונטיים, לרבות העובדה כי העותר הינו תושב קבע עתיר זכויות, שאף נהנה מכלל הזכויות הסוציאליות שמקבלים אזרחי המדינה.

4. בהקשר זה עוד יובהר, כי החלטות שיפוטיות קודמות בעניינם של העותרים דנא, לרבות מפי המותב הנכבד,

אשר ניתנו אך לעניין ההליך המדורג בו היו מצויים העותרים באותה העת, הליך שהסתיים זה מכבר והקנה לעותר מעמד של תושב קבע ואין בהן כדי להשליך לעניין בקשתו של העותר לקבלת אזרחות, "אם כל המעמדות" (כתוארה בפסיקה). מדובר בבקשה חדשה ועצמאית, הקשורה בסטטוס משפטי שונה, אחר ובשיקולים אחרים. לא ניתן להחיל את הפטור מהצגת מסמכים שניתן לעותר בעבר על כלל ההליכים בעניינו, ואין דומה פטור כאמור לצורך מתן תושבות קבע לפטור לצורך מתן אזרחות – שהיא מלכת המעמדות ומבטאת את הזיקה החזקה ביותר בין אדם למדינתו, באופן החורג גם מגבולות המדינה וטומן בחובו השלכות רבות ושונות ומקיים סטטוס. ועל כן הדבר אינו מעלה או מוריד מהחלטת המשיבה הנדונה.

5. לפיכך גם לגופו של עניין לא נפלה בהחלטה כל פגם הדורש את התערבותו של בית המשפט הנכבד. כשיובהר כי כל טענות נוספות שיטען העותר לגופה של החלטה, לרבות במכתב ששלח ב"כ העותרים לחתומה מטה, יידונו במסגרת ערר פנימי שיוגש למשיבה כפי שנדרש בנהלי המשיבה לצורך מיצוי ההליך המנהלי.

רקע עובדתי בתמצית

6. העותר, אזרח סודן, יליד 1977, הסתגן לישראל ביום 1.4.2007, כך על פי הצהרתו. לאחר שהסתגן נעצר העותר על ידי גורמי הביטחון, נערך לו שימוע והוצאו לו צו משמורת וצו הרחקה לאחר שהעותר זוהה כנתין דרום סודן, שוחרר ממשמורת בכפוף לתנאים.

7. העותרת, אזרחית ישראל, רווקה, ילידת 1991.

8. על פי רישומי הרשות, זוהה העותר כנתין דרום סודן ושוחרר ממשמורת בכפוף לתנאים. ביום 1.12.08 הונפק לו רישיון מכוח סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952 (להלן: "**חוק הכניסה לישראל**") אשר הוארך מעת לעת ועד ליום 17.9.12.

9. על פי רישומי המשיבה, ביום 24.9.12 עוכב העותר על-ידי פקחי יחידת האכיפה של המשיבה והוחלט על השמתו במשמורת עקב החלטה להסיר את ההגנה הזמנית מהרחקה עבור נתיני דרום סודן. ביום 24.10.12 שוחרר העותר ממשמורת והופנה ליחידת הטיפול במבקשי מקלט של הרשות לצורך הארכת רישיון זמני, לפי סעיף 2(א)(5) לחוק אשר הוארך מעת לעת ועד ליום 13.3.14.

10. ביום 30.6.2014 הגיע העותר יחד עם העותרת ללשכת המשיבה בתל אביב, והגישו בקשה לקבלת מעמד מכוח חיים משותפים עבור העותר, וזאת בהתאם לנוהל 5.2.0009 שעניינו "**נוהל הטיפול במתן מעמד לבני זוג של ישראלים, לרבות בני אותו מין**" (להלן: "**נוהל חיים משותפים**").

במועד זה, העותרים נדרשו להמציא תעודות של העותר כנדרש בנוהל, לרבות דרכון, תעודת לידה מקורית ומאומתת ותעודת מצב אישי מקורית ומאומתת ותעודת יושר.

11. ביום 8.2.2015 בקשת העותרים נסגרה עקב אי השלמת מסמכים כמפורט לעיל.

12. ביום 31.3.2015 הגישו העותרים ערר פנימי על החלטה זו באמצעות באת-כוחם דאז.

13. ביום 29.4.2015 דחתה המשיבה את הערר הפנימי, מן הטעם כי המסמכים שנדרשו לא הומצאו.

14. ביום 24.8.2015 הגישו העותרים ערר לבית הדין לעררים, ערר (ת"א) 2771-15, במסגרתו הורה בית הדין על מחיקת הערר, וזאת נוכח הסכמת המשיבה להשיב את עניינם של העותרים, לפנים משורת הדין, לעיון חוזר.

15. ביום 9.3.2016, לאחר שנערך לעותרים ראיון לבחינת כנות הקשר הזוגי הנטען, ומשהתקבלה התרשמות חיובית מן הריאיון, ובטרם הושלמה המצאת המסמכים הנדרשים בהתאם לנוהל- אושר לעותר רישיון זמני לשיבת ביקור, בהתאם לסעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל.

16. ביום 26.6.2016 הגישו העותרים ערר לבית הדין לעררים, **ערר (ת"א) 2078-16**, על החלטה שלא לאשר כניסה להליך המדורג בשל היעדר מסמכים.
17. ביום 10.10.2016 ניתנה החלטה סופית בערר, בה נקבע כי יש להעניק לעותר רישיון ישיבה מסוג ב/1 כללי בהתאם לנוהל. כמו-כן, נקבע כי בקשתם של העותרים לקיצור ההליך המדורג נדחית.
18. ביום 31.10.2016 הונפק לעותר על-גבי טופס על/11 רישיון ישיבה מסוג ב/1 כללי, כמפורט לעיל.
19. ביום 8.12.2016 הגישו העותרים, באמצעות בא-כוחם הנוכחי, ערעור מנהלי, **עמ"נ (ת"א) 4789-12-16**, על ההחלטה בין הדין שלעיל, ובמסגרתו ביקשו לפטור את העותר מהחובה בהצגת מסמכים ממדינת מוצאו (להלן: **"עמ"נ איזנברג"**).
20. ביום 11.9.2019 ניתן פסק דין בעמ"נ איזנברג, במסגרתו קיבל המותב הנכבד את הערעור והורה על מתן רישיון ישיבה ארעי מסוג א/5 לעותר, תוך ויתור על דרישת המסמכים לצורך ההליך המדורג. עוד נקבע כי העותר יהא רשאי לפנות בעתיד לקבלת **מעמד של תושב קבע**, עם סיום ההליך המדורג, בשים לב לכך שהוכר על-ידי נציבות האו"ם לפליטים כמבקש מקלט (להלן: **"פסק הדין"**).
21. ביום 4.11.2019 ניתן לעותר רישיון לישיבת ארעי מסוג א/5 בהתאם לפסק הדין, אשר הוארך מעת לעת והיה בתוקף עד ליום 8.2.2024.
22. ביום 10.11.2019 המשיבה הגישה לבית המשפט העליון **בר"מ 6848-19** כנגד פסק הדין (להלן: **"בר"מ איזנברג"**).
23. בתאריך 2.7.2020 הגיש בקשת מקלט פרטנית ביחידת ה-RSD.
24. מרישומי המשיבה עולה כי ביום 9.7.2020 בוצע לעותר הליך זיהוי במתקן האכיפה בבני ברק, במסגרתו עלה כי הציג בעבר דרכון דרום-סודני שמספרו 07C07513. עוד נמצא כי כניסתו הראשונה לישראל הייתה ביום 1.4.2007, הוא יצא את הארץ ביום 28.1.2019 ונכנס שוב לישראל ביום 9.2.2019.
25. בתאריך 7.10.2021 נערך לו ריאיון זיהוי ביחידת ה-RSD במסגרת בחינת בקשת המקלט, במסגרתו זוהה כנתין סודן שמוצאו בחבל הרי הנובה.
26. ביום 22.1.2023 ניתן פסק דינו של בית המשפט העליון בבר"מ איזנברג, בו נקבע כי החלק בפסק הדין קמא, העוסק בסעד לשינוי הנוהל, מבוטל מהטעם כי סעד זה לא התבקש.
27. ביום 28.9.2023 לאור פסק הדין, **ובמקרה קונקרטי זה** נבחנה הבקשה על כלל הנתונים ללא דרישת השלמת המסמכים, והוחלט לאשר את קיצור ההליך המדורג במספר חודשים ולאשר סיום ההליך המדורג **והעניקת מעמד של תושב קבע לעותר**.
28. ביום 13.11.2023 ניתן לעותר **רישיון לישיבת קבע** על-גבי טופס על/11.
29. ביום 12.12.2024 הגיש העותר בקשה להתאזרחות לפי סעיף 5 לחוק האזרחות, ובהתאם לנוהל 4.4.0001 **"נוהל הטיפול בבקשת התאזרחות לפי סעיפים 5,6,8 לחוק"** (להלן: **"הנוהל"**), יחד עם בקשה לפטור אותו מוויתור על אזרחותו האחרת, בהתאם לקבוע בסעיף ב.8.8 לנוהל, בטענה כי הוא נתין סודן ואינו יכול לשוב למדינת מוצאו וכן, אינו יכול ליצור קשר עם רשויות המדינה ואף אינו מוכן לעשות כן על מנת לא לסכן את בני משפחתו המתגוררים שם.
30. ביום 25.11.2025, ולבקשת המשיבה, הגיש העותר תצהיר לעניין נסיבות היעדר המסמכים החסרים, וטען בין

היתר, כי אינו מתכוון לפנות לרשויות סודן.

31. ביום 18.3.2026 ולצורך בחינת הבקשה לפטור מווייתור על אזרחותו הזרה של העותר, נערך לעותרים ראיון לבחינת כנות הקשר הזוגי, במסגרתו התגלו סתירות מהותיות וממנו לא עלתה התרשמות כי המדובר בקשר כן ברמה הנדרשת להוכחה לצורך מתן הפטור מווייתור על אזרחות אחרת (הזרה) כאמור.

32. ביום 22.3.2026 קיבלה המשיבה החלטה לדחות את בקשת העותר לקבלת אזרחות, בשל היעדר מסמכים נדרשים, ולמעשה היעדר זיהוי מספק של העותר, כנדרש בנוהל ובהתאם לנדרש לצורך שדרוג מעמד ליאם המעמדות – היא האזרחות הישראלית, כן דחתה המשיבה את הבקשה לפטור מווייתור על אזרחות זרה, בשל ממצאי בחינת כנות הקשר ברף הנדרש, כאמור לעיל.

יאמר כבר עתה, כי לשיטת המשיבה פסק הדין בעמ"נ איזנברג ניתן במסגרת בחינת ההליך המדורג שנערך לבני הזוג - העותרים, הליך שסופו (אם צלח) במתן מעמד של תושבות קבע, הוא מעמד המקנה לעותר זכויות רבות בישראל, ובפרט את כלל הזכויות הסוציאליות מהם נהנים אזרחי המדינה, וביחס למצבו של העותר, הוא מהווה את האיזון הראוי אל מול הצורך של מדינת ישראל לזהות בבירור את מי שמבקש לקבל בה אזרחות. על כן אין בו כדי להשליך על החלטת המשיבה בבקשת העותר לקבלת אזרחות (ודאי אין בו כדי להשליך על החלטה בבקשה לפטור מווייתור על אזרחות זרה).

33. החלטת המשיבה מיום 22.3.2026 ופרוטוקולי ראיון העותרים מיום 18.3.2026 צורפו להליך זה.

עמדת המשיבה – דין העתירה סילוק על הסף מחמת התייתרותה ומחמת אי מיצוי הליכים

34. כאמור, עתירה זו עניינה **באי מתן מענה** לבקשת העותר לקבלת אזרחות מכוח סעיף 5 לחוק האזרחות. משעה שניתנה החלטה בבקשה זו, דין העתירה להימחק שכן היא מוצתה והתייתרה ואין עוד מקום לדון בה.

35. ודוק, אף אם הסעד שהתבקש בעתירה הוא "להורות למשיב להעניק לעותר 1 אזרחות ישראלית", וסעד זה לא ניתן, אין בכך כדי לשנות מהתייתרותה של העתירה.

36. כלל ידוע הוא, כי במוקד ההליך המנהלי עומדת ההחלטה המנהלית, ולא סעד כזה או אחר. עתירה מנהלית מוגשת כנגד החלטה, או העדר החלטה, ואינה יכולה להיות מוגשת על מנת להורות לרשות מנהלית לקבל החלטה מסוימת. סעד שכזה, של מתן צו עשה לרשות מנהלית, אינו מצוי בסמכותו העניינית של בית המשפט לעניינים מנהליים, ומנוגד באופן חזיתי לכללים הבסיסיים של המשפט המנהלי, שכן כידוע בית המשפט הנכבד בוחן את החלטת הרשות בדיעבד, לאחר שניתנה, ואינו מחליף את שיקול דעתו בשיקול דעת הרשות, אלא בוחן את ההחלטה בהתאם לעילות המשפט המנהלי. ראו לעניין זה את שנקבע בעמ"נ (ת"א) 37208-07-16 **ענת רואש נ' רשות האוכלוסין וההגירה** (פורסם בנבו, 14.12.2017):

"אמנם, הסעד שביקשו המשיבים בערר הוא כי תינתן למערער אשרה מסוג א/5, אולם על בית הדין היה בראש ובראשונה לבחון את ההחלטה שנתנה רשות האוכלוסין, ורק אם היה מוצא כי נפל בה פגם מן הפגמים המצדיקים התערבות, היה נדרש לעניין הסעד. משבטלה ההחלטה, לא היה מקום לבחון כלל את עניין הסעדים, וצדק בית הדין בהחלטתו על מחיקת הערר, תוך שהוא מבהיר כי למערערים שמורה הזכות לפנות לרשות ככל שיש להם טענות כנגד ההחלטה החדשה".

37. ככל שהעותר מעוניין לתקוף את ההחלטה שניתנה בעניינו, עליו לפעול בדרכים הקבועות לשם כך, תוך מיצוי הליכים. דהיינו, על העותר להגיש ערר פנימי, ולאחר מכן וככל שיחפוץ בכך, להגיש עתירה מנהלית לבית המשפט המוסמך נגד ההחלטה בערר הפנימי. אין מקום להעלות טענות במסגרת עתירה זו, כנגד החלטה שניתנה לאחר הגשתה, חלף מיצוי ההליכים הקבועים בדין לצורך השגה על ההחלטה.

38. המדובר בכללי יסוד בהליך המנהלי, לפיהם מקום בו מקבלת הרשות המנהלית החלטה חדשה, יש לתקוף אותה בדרכים המנהליות הקבועות לשם כך, ולא ניתן לעשות זאת במסגרת עתירה אחרת, לרבות עתירה שעניינה באי מענה.

39. יפים לעניין דברי בית המשפט העליון בבג"צ 7074/10 נהיא ג' בארין ואח' נ' משרד הפנים, (פורסם בנבו, 3.3.2011):

"לאחר עיון במכלול החומר, נחה דעתנו כי העתירה במתכונתה הנוכחית מיצתה את עצמה, ובנסיבות אלה דינה להידחות. משהתקבלה החלטה חדשה בעניינו של העותר, וככל שהעותרים חפצים בתקיפה של אותה החלטה, עליהם להגיש עתירה חדשה שתהלוך את התשתית העובדתית והמשפטית הנוכחית. המתווה הנכון לכך הוא הגשת עתירה חדשה לבית משפט זה, ולא תיקון העתירה הנוכחית."

40. וכך נאמר לעניין זה בעת"מ (ת"א) 36288-10-10 יאניס אקניס נ' משרד הפנים (פורסם בנבו, 1.11.2011):

"משהציע המשיב להעביר את עניין העותרים לוועדה הבין משרדים לעניינים הומניטאריים תינתן על ידי וועדה זו החלטה, ואם ירצו העותרים לתקוף את אותה החלטה יהיה עליהם להגיש עתירה חדשה כנגד אותה החלטה."

אין מקום לנהל "עתירה מתגלגלת" כשהעתירה המקורית הוגשה כנגד החלטת אחת ובמהלך הדיונים ניתנה החלטה אחרת ומבקשים לצרפה לעתירה המקורית."

41. ניסיונו של העותר לתקוף את ההחלטה החדשה באופן ישיר בפני בית משפט נכבד זה, עוד טרם שהגיש ערר פנימי למשיבה, עומד בניגוד ישיר לכלל הנקוט בשיטתנו לעניין מיצוי הליכים. יפים לעניין זה דבריו של בית המשפט העליון בבג"צ 7190/05 אריה לובל נ' ממשלת ישראל (פורסם בנבו, 18.1.2016):

"בית משפט זה אינו נוהג לעשות שימוש בסמכותו כל עוד לא מיצה העותר סעד חלופי יעיל שעומד לו על פי דין. כך, לא פעם נפסק כי אי מיצוי הליכים על-ידי פניה לרשות המוסמכת קודם הגשת העתירה מצדיקים דחייה על הסף (דנג"ץ 4894/96 פרבר נ' ממשלת ישראל ו-5 אח', פ"ד נ(4) 21; בג"ץ 4793/95 ששון נ' ראש הממשלה ושר הביטחון (לא פורסם))."

42. עוד תפנה המשיבה בהקשר זה לפסק הדין בע"א 524/98 מדינת ישראל נ' ציון חברה לביטוח, נב(2) 145, שם נקבע כי:

"...לפני שיעתור נגד רשות מינהלית מוטל על היחיד לפנות אל הרשות עצמה, לבקש ממנה למלא את חובתה ולהחליט בנושא עתירתו, ולתת לה שהות סבירה לעשות כן (בג"ץ 2915/96 הייקינד נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נ(1) 818, 820-821; ובג"ץ 2624/97 רונאל ידיד נ' ממשלת ישראל, דינים עליון נב 322, פסקה 14 לפסק-דינו של השופט זמיר). זה אכן הכלל. סטייה ממנו עלולה לשבש את מערכת האיזונים שבין הרשויות..."

43. לפיכך, כאמור, על העותר למצות את ההליך המנהלי ולהשיג על החלטה בדרכים הקבועות לכך, קרי, הגשת ערר פנימי.

44. זאת ועוד, אף אם חל עיכוב בבחינת בקשת העותר, אין הדבר גורע מסמכותם ומשיקול דעתם של הגורמים המוסמכים, ואין בכך כדי לאפשר לעותר לעקוף את ההליכים המנהליים הקבועים לצורך השגה על החלטה, ובוודאי שאין בכך כדי להעניק לעותר את הסעד המבוקש על ידו – מתן אזרחות.

45. לעניין זה יפים הדברים שנקבעו בבג"ץ 1821/15 דלק קידוחים, שותפות מוגבלת נ' שר התשתיות הלאומיות,

"השתהותו של המשיב 1 במתן החלטה בערעור אכן מעוררת אי נחת רבה, והיה ראוי כי החלטה כזו תינתן ביתר זריזות. אין מדובר בנושא סבוך ויש די עוזרים לסייע בעבודת המטה ולקבל החלטה במועד סביר, מה שלא אירע כאן. עם זאת דומה, כי אין בפגם זה להצדיק את הסעד שביקשו העותרות. כנודע, לא כל פגם בהחלטה המינהלית מביא לבטלותה ולקבלת הסעד המבוקש על ידי העותר, ונדרש כי הפגם יהא מהותי להחלטה (ראו למשל ע"מ 2339/12 שוחט נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה כפר סבא 50 (2013) [פורסם בנבו]; ברק-ארז, בעמ' 805-806). מהות זו נבחנת, בין השאר, על בסיס השאלה האם מתקיים קשר סיבתי בין הפגם לבין תוכן החלטה (בג"ץ 5016/96 חורב נ' שר התחבורה פ"ד נא(4) 1, 70 (1997); יצחק זמיר הסמכות המינהלית כרך ב' 684 (1996))."

46. האמור מקבל משתנה תוקף על רקע הסוגיה שעל הפרק, שהינה בקשה למתן אזרחות, אשר כידוע בעניינה נתון לשר הפנים שיקול דעת רחב, ואל לבית המשפט הנכבד להיכנס בנעלי הרשות, ודאי בטרם מוצו ההליכים לתקיפת החלטה.

47. לפיכך ונוכח כל האמור, דין העתירה סילוק על הסף מחמת התייתרותה ומחמת אי מיצוי הליכים.

התייחסות המשיבה לעתירה, ולהחלטת המשיבה גופה

48. מעל לצורך ולמען שלמות התמונה, תינתן התייחסות המשיבה לבקשת העותר להתאזרחות ולהחלטת המשיבה בבקשתו מיום 22.3.2026 שניתנה, כאמור, לאחר הגשת העתירה דנא (להלן: "החלטת המשיבה"):

49. כאמור, עסקינן בבקשה להתאזרחות בהתאם להוראות סעיף 5 לחוק האזרחות, ובקשה לפטור מוויתור על אזרחות אחרת בהתאם לקבוע בסעיף 8.8 לנהל.

50. סעיף 5(ב) לחוק קובע כי "מי שביקש להתאזרח ונתקיימו בו התנאים שבסעיף קטן (א), יעניק לו שר הפנים, אם ראה זאת לנכון, את האזרחות הישראלית על ידי מתן תעודת האזרחות", קרי בהתאם להפעלת שיקול דעת.

51. סעיף 5.ב. בנוהל קובע כי "המבקש יציג את דרכונו הזר, או תעודת מעבר לזרים על שמו".

52. סעיף 8.8.ב. לנהל קובע כי "בני זוג ידועים בציבור של אזרח ישראלי (לרבות בני זוג נשואים מאותו מין), אשר קיבלו רישיון לישיבת קבע עם תום ההליך המדורג ועל פי נוהל הטיפול בהסדרת מעמד לבני זוג של אזרחים ישראליים, לרבות בני אותו מין מספר 5.2.0009 יוכלו להגיש בקשה להתאזרחות, מיד עם קבלת תושבות הקבע, כל זאת במידה וממשיך להיות קשר זוגי כנה עם בן הזוג הישראלי. התאזרחותם לא תותנה בויתור על אזרחותם האחרת".

53. הענקת אזרחות ישראלית כורכת בחובה משמעויות רבות, לרבות לעניין הצורך בוודאות מרשם האוכלוסין וחשיבות בירור עברו של המבקש בשל הקושי הכרוך בביטול אזרחות, וכן הערובה אותה מספקת המדינה כלפי חוץ במתן אזרחות לאדם מסוים. לפיכך, במסגרת בחינת בקשה לקבלת אזרחות ישראלית, מוקנה לשר הפנים שיקול דעת רחב בבואו להכריע אם לאשר בקשת התאזרחות.

54. החלטה על מתן אזרחות, שהינה מלכת המעמדות, היא החלטה כבדת משקל הנתונה לסמכותו של שר הפנים, כאשר שיקול הדעת בשאלה האם להעניק אזרחות, קיים גם במקרה בו מתקיימים התנאים הקבועים בחוק האזרחות. וכפי שנקבע בבג"צ 6405/04 אבו חמיד נ' שר הפנים (נבו 29.5.2005) :

"בהיות האזרחות ביטוי לזיקה החזקה ביותר בין המדינה לאזרחיה, ונוכח העובדה כי האזרחות מקנה סטטוס בעל חשיבות רבה בתחומי משפט נרחבים, מוקנה לרשות המוסמכת שיקול דעת נרחב אם

להעניק לאדם אזרחות או לסרב לכך. התנאים האמורים בסעיף 5 לחוק האזרחות הם תנאים נדרשים אך לא בהכרח מספיקים, וניתן לשקול שיקולים נוספים בטרם תינתן אזרחות (בג"ץ 754/83 רנקין נ' שר הפנים, פד"י לח(4) 113, 117-116).

55. כן ראו את שנקבע בעע"מ 8277/17 זיוד נ' שר הפנים (נבו 21.7.2022), פסקאות 31-32 (שצוינו גם בהחלטת המשיבה בעניינו של העותר), ביחס למעמדו של מוסד האזרחות:

"בפסיקה הישראלית הוגדר מוסד האזרחות כך: "האזרחות יוצרת קשר משפטי נמשך בין אדם למדינתו [...] לקשר זה חשיבות בתחומי משפט נרחבים, הן מבחינת המשפט הבינלאומי והן מבחינת המשפט המדינתי. יש בה באזרחות כדי להטיל חובות על המדינה ביחסי החוץ שלה. מבחינת האזרח עצמו, יש בה כדי ליתן לו זכויות, להעניק לו כוחות, להטיל עליו חובות ולהכיר בחסינותו בעניינים שונים ומגוונים" (בג"ץ 754/83 רנקין נ' שר הפנים, פ"ד לח(4) 113, 117 (1984)).

... האזרחות כמוסד נתפשת כזיקה בין אדם ומדינה וכן כסטטוס משפטי. בכל הנוגע לזיקה שבין האדם למדינה, משקף מוסד האזרחות את הקשר החזק ביותר האפשרי ביניהם ... עוצמתו של הקשר בין הפרט למדינה שאותו מסמל מוסד האזרחות, מתבטאת בכך ש'האזרח נושא עמו את אזרחותו על גבו, ובאשר ילך תלך היא עמו...".

56. נוכח חשיבות מעמד האזרחות והקשר הייחודי בין האזרח למדינה, הרי ששיקול הדעת הנתון לשר הפנים, כאמור, הינו רחב ועל בקשתו של המבקש לעלות בקנה אחד עם הוראות הנוהל.

57. וידוגש, כי לבקשת אזרחות נלוות משמעויות מהותיות ורחבות היקף, החשיבות בבירור זהותו ועברו של המבקש, נוכח הקושי המובנה בביטול אזרחות לאחר הענקתה, וכן הערובה שמדינת ישראל נוטלת על עצמה כלפי פנים וכלפי חוץ בהענקת אזרחות לאדם מסוים, ולכלל הזכויות הנלוות, לרבות הנפקת דרכון התקף כלפי מדינות העולם.

58. אם כן, החלטה על מתן אזרחות אינה שקולה להחלטה על מתן מעמד של תושבות קבע, והשיקולים העומדים בבסיס החלטות אלה אינם בהכרח זהים. בהתאם ובהקשר לעניינו, מתן פטור מהצגת מסמכים מזהים לצורך הענקת מעמד של תושבות קבע אינו דומה למתן פטור שכזה לצורך הענקת אזרחות, על כלל המשמעויות הנלוות אליה כמפורט לעיל. מתן אזרחות בהיעדר וודאות באשר לזהותו של אדם ואופן רישומו במרשם האוכלוסין, הוא מוקשה ועלול להביא להשלכות רחב, בין היתר בהתייחס למדיניות בכל הנוגע למתן אזרחות.

59. עוד יצוין כי מעמד של תושב קבע (מעמדו הנוכחי של העותר) מאפשר קבלת כלל התנאים הסוציאליים בישראל, מהם נהנים גם אזרחי המדינה.

60. בפסק הדין בעמ"י (ת"א) 68035-06-18 מונה צלחאת נ' רשות האוכלוסין וההגירה ומעברי הגבול (נבו 9.7.2019), מפי כב' הש' יקואל (ז"ל) נקבע, בנסיבות דומות לעניינו, ביחס למבקש מקלט אזרח מאריתראה שנישא לאזרחית ישראלית אשר בקשתו למקלט טרם הוכרעה ושלא המציא במסגרת ההליך המדורג את מסמכי הסף הנדרשים על פי נוהל נשואים (נוהל בו ניתן לסיים את ההליך בדרך של התאזרחות), כי "דרישת המשיבה מהמעורר להמציא את המסמכים היא דרישה סבירה ואף הכרחית ולא מצאתי טעם של ממש המצדיק התערבות בפסק הדין ובהוראות הנוהל" (פסקה 20 לפסק הדין).

בקשת רשות ערעור שהוגשה על פסק הדין, נמחקה לבקשת הצדדים, לאחר שהוסכם כי המבקש שם יקבל רישיון א/5 (בר"מ 7287/19 מונה צלחאת נ' רשות האוכלוסין וההגירה (נבו 26.3.2024)), (להלן יחדיו: "עניין צלחאת")

61. בעע"מ 10667/05 עודה עיד סראחין נ' שר הפנים (נבו 10.5.2006) (להלן: "עניין סראחין"), עמד גם בית המשפט

העליון על הדרישה מכוח נוהל נשואים :

"למערכת אין מעמד רשמי בישראל וגם תיעוד רשמי לגביה – תעודת לידה, תעודת זהות וכד' – איננו בנמצא [...] כאשר עותר אדם לקבל מעמד בישראל, אין עילה להתערבות שיפוטית בעצם דרישתו של המשיב כי זהותו תוכח בפניו. הדרישה להוכחת הזהות – ברגיל באמצעות מסמך מזהה המונפק על-ידי מדינת הנתיונות – היא אכן דרישה מקדמית, המאפשרת, טרם מתן הגושפנקא הרשמית, לעמוד על מיהות מבקש המעמד ולקיים לגביו, ככל שנדרש, בדיקות שונות. לאחר שמאושר מעמדו, מאפשר הזיהוי למדינה לקיים ולשמור על תיעוד מדויק של האוכלוסייה הנמצאת בשטחה. חשיבותו של תיעוד זה לצרכים שונים ברורה, ואין צורך להרחיב כאן את הדיבור."

62. ויובהר, כי עניין צלחאת ועניין סראחין עוסקים בדרישת מסמכים מכוח נוהל נשואים, נוהל שסימו בקבלת אזרחות, זאת בשונה מההחלטה בהליך קודם שעסק בעותרים דנא, שכל עניינה היה הצגת המסמכים לצורך הליך מדורג של ידועים בציבור (חיים משותפים), היכול להסתיים במתן מעמד של תושבות קבע בלבד.

63. **ומן הכלל אל הפרט:**

64. לעניין הצגת המסמכים ודרכון בפרט, עולה מבדיקה במערכת כי במסגרת בחינת ההליך המדורג בהתאם לנוהל חיים משותפים וההליכים המשפטיים שהתקיימו בעניינו של העותר, המציא העותר מסמכים בשפה הערבית ובכלל זה צילום עמוד במסמך הנטען כדרכון, צילום הנטען כתעודת לידה וצילום תעודה הנטענת כתעודה מטעם משרד הבריאות של סודן- הוועדה הלאומית לבריאות, זאת שלא בהתאם לקבוע בנוהל 1.3.0001 " **נוהל הטיפול באימות תעודה ציבורית שניתנה בחו"ל**".

65. יצוין כי בבקשה מיום 31.3.2015, טען העותר באמצעות באת-כוחו דאז, כי "בנוסף לתעודות האמורות, עושים מרשיי מאמצים עילאיים להשיג את דרכונו של מרשי. ידידו ובני משפחתו של מרשי הצליחו אמנם להנפיק עבורו דרכון במדינת מוצאו, אך נכון למועד כתיבת שורות אלה, לא עלה בידי מרשי להעביר את הדרכון לישראל".

66. בהקשר זה יוער כי עד היום לא הוצג למשיבה דרכונו (או תעודת מעבר) של העותר ממדינת המוצא ואף לא הוברר מדוע על אף טענת העותר כי בני משפחה הצליחו להנפיק עבורו דרכון אשר נשלח למדינה שלישית-גרמניה, הוא לא הגיע לעותר, וזאת הוסבר בכלליות 'בשל סירובם של השלטונות בגרמניה לשחרר את הדרכון'.

67. עוד הצהיר העותר, כאמור לעיל, ובמסגרת בחינת בקשתו הנוכחית למתן אזרחות, כי אין בכוונתו לפנות לרשויות במדינת מוצאו בכל דרך על מנת לנסות ולהשלים את המסמכים. העותר אף נמנע להציג אישורים רשמיים משלטונות גרמניה כי אלה מסרבים לשחרר את דרכונו הסודני כפי שטען בהליכים שהתקיימו בעניינו כמפורט לעיל (להוציא חלופת מיילים עם שרות הדואר בגרמניה).

68. בהינתן כי זהותו של העותר אינה ידועה כנדרש בנוהל וכי אין בידי המדינה מידע לגבי עברו במדינת המוצא, מאחר שלא הציג מסמכים כמפורט בנוהל ולאור מעמדו המיוחד של מוסד האזרחות ושיקול הדעת הרחב המסור למשיבה בהתאם לדין, כמפורט לעיל, וכל זאת על אף הפטור שניתן לעותר מהצגת מסמכים לטובת סיום הליך מדורג במסגרת נוהל חיים משותפים וקבלת רישיון לישיבת קבע – לא מצאה המשיבה, בשלב הזה, להיעתר לבקשת העותר להתאזרחות בהתאם לסעיף 5 לחוק.

69. בנוסף, ולעניין בקשת הפטור מדרישת הוויתור על אזרחות אחרת, ממצאי הראיונות וההתרשמות הכללית ממנו העלתה כי העותר לא עמד ברף הגבוה של הוכחת כנות הקשר הזוגי המצופה ממי שטוען לזוגיות מזה כעשור,

לצורך קבלת פטור מויתור על אזרחות זרה, כאמור בנוהל, וזאת במסגרת בקשה לקבלת אזרחות, "אם כל המעמדות", בדומה לזוג נשוי.

70. כאן המקום לציין שוב, כי ההחלטות השיפוטיות שניתנו בעבר בעניינם של העותרים דנא ונזכרו לעיל, כמו גם בעתירה עצמה, נוגעים כולם לויתור על דרישת המסמכים בכל הנוגע להליך המדורג במסגרת נוהל חיים משותפים אשר יכול להוביל את בן הזוג הזר, לכל היותר לקבלת מעמד של תושב קבע, כפי שניתן בענייננו בסופו של יום לעותר. זה היה ההליך שהוגש ואלו היו גדרותיו.

71. למען השלמת התמונה, נוהל 5.2.0008 - נוהל נשואים, תוקן לאחרונה ונוספו בו הוראות אשר מגדירות כי למי שקיבל פטור ממסמכים לצורך התחלת ההליך המדורג או שהייה במסגרתו, יוכל להגיש בקשה, לכל היותר, לרישיון לישיבת קבע, הכל בשים לב לרציונאלים הגלומים בהלים אלה.

72. משעה שהסתיים ההליך המדורג ואנו עוסקים בבקשה 'עצמאית' לקבלת אזרחות ישראלית, אם המעמדות, בעניינה במיוחד עומד לשר הפנים שיקול דעת רחב, כפי העולה אף מלשון החוק, אין עסקינן בעניין של 'ימה בכך', וודאי לא בעניין שהוכרע בעבר. כאמור, פטור שניתן לצורך מתן מעמד של תושבות קבע אינו ממשיך ופורס את תחולתו גם על בקשה למתן אזרחות – שהיא בקשה חדשה, עצמאית, וקשורה בסטטוס משפטי שונה. יצוין כי אף החלטת המשיבה אינה מתעלמת מההליכים הקודמים שנוהלו בענייננו של העותר, אף בפני המותב הנכבד, אולם כאמור מדובר בהכרעה חדשה ובעניין אחר.

73. ויוזכר, כי גם בעמ"נ אייזנברג (בפסקה 10.1) קבע המותב הנכבד כי הדרישה להמצאת מסמכים בהליך המדורג הינה סבירה, ואם כך לגבי נוהל חיים משותפים שסופו המיוחל בתושבות קבע, שכבר ניתנה לעותר, וודאי שכך גם לעניין הענקת אזרחות, שבעניינה שיקול הדעת המינהלי הוא רחב ביותר, והיא וודאי חורגת מגבולותיו של פסק הדין שניתן דאז:

"דרישת הסף שבנהלי משרד הפנים להמצאת מסמכים מסוימים כתנאי לפתיחת תיק לצורך הצטרפות להליך המדורג אושרה בפסיקת בית-המשפט העליון, לאחר שהוכרה חשיבותם של מסמכים אלו לצורך הוכחת זהותו של מבקש מעמד, בדיקת עברו הפלילי ומצבו האישי הקודם טרם מתן מעמד בישראל והוכר הצורך של המדינה לעמוד על קנקנו של מבקש המעמד. נקבע כי עצם דרישת הרשות להמצאת מסמכי סף לצורך קידום התכליות שפורטו (זיהוי מבקש המעמד הזר, הגנה על שלום הציבור וביטחון המדינה ומניעת ביגמיה), כתנאי לפתיחת תיק לצורך הצטרפות להליך המדורג, הינה דרישה סבירה."

74. ודוק: קשיי הזיהוי של פרטיו האישיים של העותר, המלווים בהיעדר היכולת לבדוק את עברו הפלילי ומצבו האישי הקודם של העותר, אשר הגיע לישראל בעודו בגיר כבן 30, כמצוטט מעלה, מעלה קשיים בעת בחינת בקשה לקבלת אזרחות, ובתוך כך דרכון ישראלי.

75. יוטעם, למען שלמות התמונה, כי בבר"ם אייזנברג בוטל הסעד שכוון לשינוי הנוהל הכללי, כך שעניינו עוסק במקרה הקונקרטי של העותרים דנא ובמסגרת הנוהל בו נמצאו בשעתו, ועתה כאמור אינם מצויים בו עוד.

76. הרבה מעבר לצורך, על רקע טענות העותרים כאילו ישנה לעותר זכות קנויה לקבלת אזרחות, נפנה, למען שלמות התמונה להליך אחר **תלוי ועומד**, של בני זוג שאחד מהם מבקש מקלט שבקשתו טרם הוכרעה, והוא מתקשה להמציא את מסמכי הסף הנדרשים בהליך המדורג של בני זוג נשואים.

77. בעמ"נ (מינהליים ת"א) 57463-09-24 מ.ש. נ' **רשות האוכלוסין וההגירה - משרד הפנים** (נבו 14.9.2025), נדון עניינם של בני זוג אשר נמצאו בשלב מתקדם של ההליך המדורג מכוח נוהל נשואים, במהלך ניהול הערעור שם,

קיבלה המשיבה החלטה חדשה, ולשיטתה מאוזנת וראויה, וודאי סבירה, **כי בן הזוג הזר יקבל לאלתר מעמד של תושב קבע**, על אף שלא עלה בידיו להמציא את כלל המסמכים הנדרשים במסגרת ההליך.

מבלי שיהיה בכך כדי למצות את תיאור עובדות ההליך האמור, עוד הבהירה המשיבה לבית המשפט בהליך שם, כי מעבר לרישיון לישיבת קבע שכבר ניתנה לבן הזוג, באפשרותו להגיש בקשה להתאזרחות, שתוכל להיבחן גם בהתאם לסעיף 7 לחוק האזרחות ומכוח נישואיו לאזרחית ישראלית, לרבות האפשרות לפטור מוויתור על אזרחות זרה (תנאי הקבוע בסעיף 5(א)(6) לחוק האזרחות).

78. על אף הדברים הללו והנסיבות הנוספות אשר בגינן עמדת הרשות היתה כי אין מקום להתערב בהחלטתה, פסק לבסוף בית המשפט הנכבד, כי יש להעניק לבן הזוג אזרחות ישראלית לאלתר. על פסק הדין הוגש בר"מ 60751-11-25 **רשות האוכלוסין וההגירה נ' פלונית ואח'**, במסגרתו ניתנה ביום 16.12.25 החלטה המורה על עיכוב ביצוע פסק הדין עד להכרעה בבקשת רשות הערעור. בקשת רשות הערעור עודנה תלויה ועומדת בפני בית המשפט העליון, ודיון בה קבוע ליום 5.4.2027.

79. **ברי כי ההחלטה בדבר האיזון הראוי והנכון שבמתן רישיון לישיבת קבע (ולא אזרחות) במקרים בהם זרים ומבקשי מקלט לא המציאו את מסמכי הזיהוי הנדרשים להוכחת זהותם ולהוכחה לגבי עברם האישי והפילי, נתונה לשיקול דעתה של המשיבה כרשות המנהלית הרלוונטית לעניין, וודאי משעה ששיקול דעתה רחב ביותר לעניין זה.**

80. החלטת המשיבה בענייננו היא החלטה סבירה וראויה, אשר כאמור ביצעה איזון ראוי בין זכויותיו של העותר, שאינן עתידות להיפגע בשל העובדה מאחר שהוא אוחז בתושבות קבע על כלל הזכויות הסוציאליות הנלוות אליה, לבין החשיבות שבזיהוי מלא וודאי טרם מתן אזרחות, שהיא מלכת המעמדות ומבטאת את הזיקה החזקה ביותר בין האדם לבין מדינתו, באופן שגם חורג מגבולות המדינה. החלטה זו נטועה היטב במתחם הסבירות ואין כל עילה להתערב בה ולהחליף את שיקול דעתה של המשיבה.

81. יודגש שוב כי האמור הינו למעלה מן הצורך, שכן טרם הגיעה העת לבחינת החלטת המשיבה לגופה, שכן לכל הפחות יש למצות את ההליכים המנהליים בעניין זה, ולהגיש ערר פנימי, ולאחר מכן, ככל הצורך והרצון, עתירה מתאימה לבית המשפט המוסמך, כאמור לעיל.

82. סוף דבר: משעה שניתנה החלטה בבקשתו של העותר למתן אזרחות ולפטור מוויתור על אזרחות אחרת, בית המשפט הנכבד מתבקש להורות על סילוקה של העתירה על הסף, לחילופין ולמצער מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על דחייתה של העתירה, שכן לא נפל בהחלטת המשיבה כל פגם, וודאי לא פגם המצדיק את התערבותו של בית המשפט הנכבד בהחלטה המנהלית.

83. לתגובה זו מצ"ב תצהיר מנהלת מרחב תל אביב, בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 23.3.2026 לעניין ראיון העותרים וקבלת ההחלטה בעניינם, וכן לתמיכת בעובדות התגובה דנא.